

Faktabokse om demens

Her på siden finder du faktabokse om demens, forekomst i Danmark, dødelighed, omkostninger for samfundet, helbredelse, tidlige tegn på demens samt forebyggelse.

Du er velkommen til at kopiere indholdet med henvisning til Nationalt Videnscenter for Demens.

Hvad er demens?

Demens er en fællesbetegnelse for en række sygdomstilstande, der er karakteriseret ved vedvarende svækkelse af mentale funktioner. Demens er dermed ikke en specifik sygdom, idet mange forskellige sygdomme kan medføre demens.

Betegnelsen demens anvendes om kognitiv svækkelse, der udvikles i voksenalderen – i modsætning til medfødt mental retardering eller senhjerneskode, en betegnelse der som regel anvendes om følger efter akut opståede hjerneskerader hos voksne for eksempel efter et alvorligt hovedtraume.

Demens rammer oftest personer over 65 år, men kan ses helt ned i 40-50-årsalderen.

Der er visse forskelle i, hvordan demens defineres, men i praksis er fagpersoner nogenlunde enige om, at demens er karakteriseret ved følgende:

- En eller flere kognitive funktioner er svækket, herunder ofte hukommelse.
- Tilstanden udgør en forringelse i forhold til det tidligere funktionsniveau.
- Den praktiske funktionsevne i hverdagen er forringet.
- Symptomerne optræder ikke kun i forbindelse med delirium.
- Demens skyldes sygdom.

Mange af de sygdomme, der medfører demens, er fremadskridende og uafvendelige (irreversible), men dette indgår ikke i definitionen af demens.

Forekomst i Danmark

- Det anslås, at godt 96.000 personer på 65 år eller derover lever med demens i Danmark
- Det skønnes, at der er ca. 4.200 personer med demens under 65 år
- Antallet af personer med demens forventes at stige som følge af en voksende ældrebefolkning
- Demens er den fjerde hyppigste dødsårsag i Danmark. Hver år dør 4.400 personer med demens
- Demens er forbundet med betydelige omkostninger til behandling, pleje og omsorg

Dødelighed ved demens

Demenssygdomme er dødelige. En person med en demenssygdom lever oftest mellem 5-8 år, efter diagnosen er stillet, men forløbet kan også være væsentligt kortere eller længere. Der dør ca. 4.400 mennesker af demens hvert år i Danmark. Det gør demens til den fjerdehyppigste dødsårsag i Danmark.

Omkostninger for samfundet

Meromkostningerne pr. person med demens er ca. 223.000 kr. i 2015-priser. Samlet giver det meromkostninger på ca. 8 mia. kr. for alle borgere registreret med en demensdiagnose.

Behandling

Demens er på nuværende tidspunkt både uhelbredeligt og irreversibelt. Det hænger sammen med, at neurodegenerative demenssygdomme, det vil sige sygdomme, hvor der sker en gradvis, oftest langsom nedbrydning af hjernen og dens funktioner, er komplekse sygdomme, der involverer flere forskellige sygdomsmekanismer. Den medicin, vi aktuelt har til rådighed, har kun en stabiliserende, midlertidig, virkning.

Mere effektive typer medicin mod Alzheimers sygdom, der påvirker de underliggende sygdomsmekanismer (sygdomsmodificerende behandling), forventes indenfor nogle år. De ny typer medicin kommer ikke til at helbrede Alzheimers sygdom eller sætte udviklingen af Alzheimers sygdom i stå. Men de kan nedsætte tempoet i sygdomsudviklingen.

10 tidlige tegn på demens

Demens påvirker mennesker forskelligt, og ikke to forløb er ens. Alligevel er der nogle tegn, som er så typiske, at den amerikanske Alzheimerforening (Alzheimer's Association) har formuleret 10 advarselstegn, der dækker så bredt, at de også vil gælde de fleste andre demenssygdomme.

Hvis du eller dine pårørende oplever, at disse tegn optræder ofte eller tydeligt forværres, er det en god idé at bestille en tid hos lægen.

1. Glemsomhed
2. Besvær med at udføre velkendte opgaver
3. Problemer med at finde ord
4. Forvirring vedrørende tid og sted
5. Svigtende dømmekraft
6. Problemer med at tænke abstrakt
7. Vanskeligheder med at finde ting
8. Forandringer i humør og adfærd
9. Ændringer i personlighed
10. Mangel på initiativ

Læs mere her: <https://videnscenterfordemens.dk/da/10-advarselstegn-ved-demens>

Forebyggelse af demens

Høj alder og særlige gen-varianter udgør de stærkeste risikofaktorer for udvikling af demens. Det er umuligt helt at ophæve risikoen for at udvikle en demenssygdom, men man kan formentlig påvirke, hvornår i livet en eventuel demenssygdom begynder - jo senere, jo bedre. Forskning viser, at følgende faktorer øger risikoen for udvikling af kognitiv svækkelse og demens:

- Fysisk inaktivitet
- Ukorrigeret hørenedsættelse
- Forhøjet blodtryk (hypertension) midt i livet
- Svær overvægt midt i livet
- Behandlingskrævende depression
- Sukkersyge (type-2 diabetes)
- Rygning
- Oplevelse af social isolation
- Et højt alkoholforbrug (>14 genstande per uge)
- Traumatisk hjerneskade

Derimod ser skolegang og uddannelse ud til at modvirke risikoen for at udvikle demens på langt sigt.

Senest opdateret: 07. marts 2024